

Univerzitet u Novom Sadu
Prirodno-matematički fakultet
Departman za hemiju, biohemiju i zaštitu životne sredine
Udruženje za unapređenje zaštite životne sredine „Novi Sad“
Fondacija "Docent dr Milena Dalmacija"

Harmonizacija srpskog zakonodavstva sa pravom EU u zaštiti voda od zagađivanja

Aleksandra Drobac
Ministarstvo zaštite životne sredine
Odeljenje za zaštitu voda od zagađivanja

Novi Sad 8-10. septembar, 2021.

Nadležnosti u oblasti voda

- Ministarstvo zaštite životne sredine i Agencija za zaštitu životne sredine
- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede – Republička direkcija za vode
- Ministarstvo zdravlja
- Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
- Republički hidrometeorološki zavod Srbije
- JVP Srbijavode, JVP Vode Vojvodine

Ministarstvo zaštite životne sredine

-Sektor za upravljanje otpadom i otpadnim vodama-

Obuhvata i:

- *Odeljenje za zaštitu voda od zagađivanja i*
- *Odeljenje za otpadne vode*

Nacionalna regulativa i strateška dokumenta

- **Zakon o vodama** ("Sl. glasnik RS", br. 30/2010, 93/2012 i 101/2016);
- **Zakon o zaštiti životne sredine** ("Sl. glasnik RS", br. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - dr. zakon, 72/2009 - dr. zakon, 43/2011 - odluka US i 14/2016);
- **Strategija upravljanja vodama na teritoriji Republike Srbije do 2034. godine** ("Službeni glasnik RS", broj 3/2017);
- **Plan upravljanja rečnim slivom Dunava** – izrada u toku, očekuje se javna rasprava na jesen.

Strategija upravljanja vodama

Osnovni strateški cilj – Postizanje integralnog upravljanja vodama, odnosno usklađenog vodnog režima na celoj teritoriji Republike Srbije i obezbeđenje takvog upravljanja vodama kojim se postižu maksimalni ekonomski i socijalni efekti na pravičan način, uz razumevanje potrebe zaštite od zagadživanja i unapređenja prirodnih ekosistema i uz uvažavanje međunarodnih sporazuma

Strateški cilj u zaštiti voda od zagadživanja – Postizanje i održavanje dobrog statusa i dobrog ekološkog potencijala vodnih tela površinskih voda i podzemnih voda, radi zaštite zdravlja ljudi, očuvanja vodnih i priobalnih ekosistema i zadovoljavanja potreba korisnika voda

Plan upravljanja slivom reke Dunav

(ICPDR 2009, 2015, 2021-javna rasprava do kraja septembra)

Danube River Basin District: Overview

Pridruživanje Evropskoj uniji

Direktive EU iz oblasti voda:

- 2000/60/EC Okvirna direktiva o vodama
- Direktiva 2008/56/EC o uspostavljanju okvira za delovanje zajednice u oblasti pomorske politike životne sredine
- Direktiva 2007/60/EC o proceni i upravljanju rizicima od poplava
- Direktiva 91/676/EEC o zaštiti voda od zagađenja uzrokovanih nitratima iz poljoprivrednih izvora
- Direktiva 91/271/EEC o tretmanu komunalnih otpadnih voda
- Direktiva 98/83/EC o kvalitetu vode namenjene ljudskoj upotrebi
- Direktiva 2006/7/EC o upravljanju kvalitetom vode za kupanje

- 2008/105/EC Direktiva o standardima kvaliteta životne sredine u oblasti politike voda
- 2006/118/EC Direktiva o zaštiti podzemnih voda od zagađenja i pogoršanja kvaliteta
- Direktiva 2009/90/EC koja propisuje tehničke specifikacije za hemijsku analizu i monitoring statusa vode
- Odluka 2017/848 (koja ukida prethodnu Odluku 2010/477/EU) o dobrom statusu životne sredine za pomorske vode

Pridruživanje Evropskoj uniji

- **EAS I - Nacionalna strategija za aproksimaciju u oblasti životne sredine za republiku Srbiju** ("Službeni glasnik RS", broj 80 od 28. oktobra 2011.)
- Status i planovi prenošenja i sprovođenja pravnih tekovina EU za poglavlje 27 – životna sredina i klimatske promene, 2015.
- **EAS II (2018/2019) – Nacrt akcionog plana za jačanje administrativnih kapaciteta-kapaciteti u sektoru voda:**
  - trenutno: 129.3 zaposlenih
  - preporuceno: 222 zaposlenih
- Progres Monitoring (2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2021)
- PLAC (Policy and Legal Advice Centar) Projekat pravne podrške pregovorima
- ENVAP

Status transpozicije

- Transpozicija Okvirne direktive o vodama i Direktive o proceni i upravljanju rizicima od poplava je u naprednom stadijumu, a za druge direktive je u početnoj fazi
- Analiza pravnih nedostataka i procena usklađenosti sa WFD, UWWTD, GWD, EQSD i DWD – 2014. godine
- Priprema predloga načina transpozicije direktiva o vodama – PLAC I, 2016. godine
- Zakon o izmenama i dopunama Zakona o vodama ("Sl. glasnik RS", broj 101/2016)
- Pomoć u pripremi predloga podzakonskih akata (izdavanje dozvola, monitoring, izveštavanje) – PLAC II, 2018. godine
- U toku je izrada novog Zakona o vodama

Pridruživanje Evropskoj uniji

Status implementacije

Planovi implementacije za specifične direktive – **DSIP dokumenti** (WFD, DWD, UWWTD, i ND) – EAS II

WFD

Plan upravljanja rečnim slivovima sa programom mera– twinning projekat “Podrška planiranju politika u sektoru upravljanja vodama”– nacrt – RDV

Proširenje mreže monitoringa u skladu sa potrebama svih direktiva iz oblasti voda.

Osnovne mere za postizanje dobrog statusa površinskih i podzemnih voda – usmerene na smanjenje zagađenja od komunalnih i industrijskih otpadnih voda i nutrijenata.

ND

Većina mera biće usmerena na poboljšanje poljoprivredne prakse

Velika ulaganja u izgradnju objekata za čuvanje stajnjaka i nabavku mehanizacije za razastiranje stajnjaka.

DWD

Investicije: tretman vode za piće, izgradnja i unapređenje infrastrukture, monitoring vode za piće.

Pridruživanje Evropskoj uniji

Status implementacije

UWWTD

- Aktivnosti usmerene na prikupljanje i prečišćavanje otpadnih voda (izgradnja novih, rekonstrukcija i inoviranje starih sistema i postrojenja)
- Kanalizacionom mrežom je obuhvaćeno oko 4.38 miliona stanovnika (62% stanovništva), dok je manje od 10% stanovništva obuhvaćeno nekim stepenom prečišćavanja otpadnih voda.
- U proseku, javna kanalizacija godišnje prihvati oko 296 hiljada m³ otpadnih voda (oko 72% je poreklom iz domaćinstava).
- Prosečna starost kanalizacione mreže je oko 35-40 godina
- Procena je da će oko 5.5 miliona ES (83%) biti obuhvaćeno strožijim tretmanom otpadnih voda (Dunav pripada Crnomorskom slivu), a biološkim tretmanom oko 1.1 milion ES (17%).

Procena troškova

Direktiva	Nominalna investicija (mil E)	% od ukupnog iznosa
UWWTD	3.900	65%
ND	522	9%
DWD	1.551	26%
Ukupno	5.973	100%

- Samo troškovi investicija za „teške“ direktive
- Gruba procena za WFD – zahteva izradu Plana upravljanja rečnim slivom
- osnovne mere + 3.5milE (lab.oprema)+ ~ 700 milE (dodatne mere)

Implementacija UWWT

- Od izgrađenih postrojenja u funkciji su 32, od kojih mali broj radi po projektnim kriterijumima, dok ostala rade sa efikasnošću daleko ispod projektovane – Strategija (Sl. gl. RS 3/2017)
- PPOV Kruševac - završen
- Nekoliko projekata za aglomeracije srednje veličine, uglavnom od 80.000 do 100.000 ES su u različitoj fazi pripreme projekta ili izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda ili tretmana mulja (Šabac, Leskovac, Vranje, Raška, Kraljevo, Brus i Blace, Novi Sad, Niš, Pančevo, Loznica, Beograd, Batajnica, Borča, Čačak, Zlatibor i Moravički okrug. Rade se projekti upravljanja otpadnim vodama za Užice, Požegu, Arilje, Ivanjicu i Kosjerić).
- Nekoliko projekata za PPOV manjih kapaciteta, uglavnom od 5.000 – 50.000 ES su u različitim fazama pripreme projekta u smislu tretmana otpadnih voda i izgradnje kanalizacionih sistema (Bajina Bašta, Takovo, Novi Kneževac, Bač, Veliko Gradište, Boljevac, Lapovo, Priboj, Valjevo- Divčibare, Petrovac na Mlavi, Ruma, Raška – Kopaonik, Bačka Planka, Ražanj, Negotin, Osečina, Temerin, Srbobran, Dimitrovgrad, Babušnica, Bela Palanka, Pećinci, Apatin, Gornji Milanovac, Nova Varoš, Knjaževac, Ivanjica, Bečeј).

Cilj:

Sprečavanje zagađenja voda na samom njegovom izvoru

Novi vid zaštite vode se zasniva na **kombinovanom pristupu**, odnosno uključuje **i kontrolu kvaliteta same otpadne vode.**

Uredba o graničnim vrednostima prioritetnih i prioritetnih hazardnih supstanci koje zagađuju površinske vode i rokovima za njihovo dostizanje ("Sl. glasnik RS", br. 24/2014);

- Standardi kvaliteta životne sredine za 59 prioritetnih supstanci od kojih je 28 hazardnih supstanci u površinskim vodama.
- Cilj je smanjivanje godišnjih nivoa emisije postepenim prestankom emitovanja prioritetnih supstanci u površinske vode, odnosno potpunim eliminisanjem prioritetnih hazardnih supstanci.

Uredba o graničnim vrednostima zagađujućih materija u površinskim i podzemnim vodama i sedimentu i rokovima za njihovo dostizanje ("Sl. glasnik RS", br. 50/2012);

- propisuje SKŽS za ostale zagađujuće materije u površinskim vodama na osnovu kojih daje osnov za klasifikaciju voda u 5 klase
- propisuje SKŽS za osnovne parametre kvaliteta podzemnih voda
- propisuje GV za ocenu kvaliteta sedimenta

Uredba o graničnim vrednostima emisije zagađujućih materija u vode i rokovima za njihovo dostizanje ("Sl. glasnik RS", br. 67/2011, 48/2012 i 01/2016)

- Propisuje GVE za komunalne otpadne vode i 53 industrijska sektora i druge zagađivače;

Dostizanje graničnih vrednosti emisije ne može da se vrši razblaživanjem

- Rok za usklađivanje sa propisanim zahtevima je **2025.** (tehnološke otpadne vode), odnosno **2040.** godina (komunalne otpadne vode za aglomeracije **veće od 2000 ES**) IPPC postrojenja u skladu sa integrisanim dozvolom.
- Zagadživači obavezni da donesu Akcione planove za usklađivanje sa GVE i utvrde rokove za postepeno dostizanje ovih vrednosti i da ih se pridržavaju.
- **Za postrojenja funkcionalna od 21.09.2011. – ODMAH**

Pravilnik o načinu i uslovima merenja i ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržini izveštaja o izvršenim merenjima ("Sl. glasnik RS", br. 33/2016).

- Novi Pravilnik u proceduri usvajanja - bliže definiše mesto za postavljanje uređaja za merenje količine otpadnih voda, uzimanje uzorka, kao i način i rokove njegovog dostavljanja (Prilog 7 – Obrazac Izveštaja o godišnjem bilansu emisija zagađujućih materija u vode.)

Brod – laboratorija „Argus“

HVALA NA PAŽNJI

Ministarstvo zaštite životne sredine
www.ekologija.gov.rs

